No. 31. 1846.

BREDASCHE COURANT.

STAAT- LETTERKUNDIG EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Donderdag 12 Maart.



FRANKRIJK.

PARIJS, den 10den Maart.

Men verzekert, dat de Koning der Franschen en die der Belgen beloofd hebben, bij de inwijding der eerste sectie van de noordelijke spoorweglinie tegenwoordig te zullen zijn; deze inwijding zal, naar men zegt, in de volgende maand met groote plegtigheid plaats hebben.

— De Polen die zich in deze hoofdstad bevinden, hebben eene demonstratie ten behoeve hunner landgenooten gedaan. Eergisteren hebben zich namelijk de voornaamste leden van hun staatkundig genootschap, met den voorzitter aan het hoofd, naar het hotel van den Prins *Czartoryski* begeven, en aan dien Prins een adres overhandigd, dat door meer dan 1000 leden, alle uitgewekene Polen, was onderteekend. Zij beloven daarin medewerking en gehoorzaamheid aan genoemden Prins, als hun opperhoofd, ten einde hunne broeders in Polen te hulp te komen. De Prins heeft aan de commissie zijnen dank voor hunne gevoelens betuigd, en gezegd, dat hij bereid was zijn vaderland te hulp te komen, doch dat hij ver van zich af wierp het denkbeeld, alsof hij hun opperhoofd zou zijn, daar hij de eerste zou wezen, om aan den nationalen wil te gehoorzamen. Die demonstratien zullen echter van zelve vervallen, wanneer men het gebeurde in Krakau zal vernomen hebben.

Voorts verneemt men dat zich hier een poolsch comité gevormd heeft, aan het hoofd waarvan zich bevindt de heer *F. Arago*, afgevaardigde en lid van het Instituut. Sommige dagbladen hebben ook inschrijvingen ten behoeve van der Polen zaak opengesteld. De *Reforme* heeft langs dien weg verzameld 3321 fr., de *Courrier français* 633 en de *National* bijna 2280 fr. De policie schijnt niet zonder vrees voor eenig openbaar betoon van belangstelling in den opstand. Zij heeft dien ten gevolge maatregelen genomen; de wachtposten zijn versterkt en het getal patrouilles is vermeerderd.

— Als zeker wordt berigt dat de heer *de Rossi*, bepaald tot gezant te Rome zal worden benoemd.

— Uit het zuiden des rijks wordt geklaagd dat de langdurige droogte nadeelige gevolgen voor den landbouw doet vreezen. De bronnen waren zoo laag als gewoonlijk in de maand Julij, en vele granen konden uithoofde van den droogen grond niet gezaaid worden.

— Het dagblad *Ahbar* meldt uit Algiers van den 3den Maart, dat *Abd-el-Kader*, die volgens de vorige berigten, naar de zijde van Hamza geweken was, bij het meerendeel der Kabijlen aldaar zooveel onwil ondervonden had, dat hij niet langer in hun gebergte had kunnen verblijven, en naar Bordj-el-Baghni in Kabijlie geweken was. Daar had hij de stammen op nieuw tot den heiligen oorlog opgeroepen; sommigen hadden aan die oproeping beantwoord, anderen hadden zich stil gehouden.

De maarschalk-gouverneur had vermeend eene proclamatie aan de weifelende bevolking te moeten rigten, waarin hij haar aanspoort om geen gehoor te geven aan de opruijingen van *Abd-el-Kader*, en hem uit haar midden te verdrijven. De maarschalk zelf zou den 4den Algiers weder verlaten, om de pogingen des Emirs te verijdelen en de Kabijlen die vredesgezind zijn, gerust te stellen en te bemoedigen.

— Brieven uit Madrid, van den 2den, melden, dat de Koningin hare goedkeuring aan de wet op het kiesregt gegeven heeft. — Bij de kamer heeft de commissie van het budget rapport aangeboden, waarbij aan het bewind verlof wordt gegeven, de belastingen te innen op de door haar voorgedragene wijs. — Naar men vernam, zou het rapport der wet nopens de geestelijkheid tot ernstige discussien aanleiding gegeven. De minister van binnenlandsche zaken had, in een' kabinetsraad, aan zijne ambtgenooten mededeeling gedaan van het onderwerp nopens de drukpers. De jury werd behouden, maar met belangrijke wijzigingen. Dat ontwerp was nog niet door den kabinetsraad goedgekeurd.

— Ter beurze waren genoteerd: 5 pCt. 119,85; 3 pCt. 84; Rom. L. 101.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 9den Maart.

Blijkens de jongste berigten uit Silezie is de poolsche opstand zoo goed als geëindigd te beschouwen. De opstandelingen schijnen bij het aanrukken van troepen van alle zijden, bij het verlies dat zij reeds op vele punten geleden hadden, bij de mindere ondersteuning die hun van wege een groot gedeelte van het landvolk, vooral in Gallicie te beurt gevallen is, den moed verloren of althans ingezien te hebben dat zij het toch niet houden konden. In een berigt uit Neu-Benim, in Silezie, nabij de grenzen van Krakau, van den 3den dezer, wordt gemeld, dat de opstandelingen in die stad des morgens de wapens hadden neergelegd en door parlementairs met den oostenrijkschen generaal te Podgorze over de overgave der stad, hadden onderhandeld; volgens een ander berigt uit Breslau van den 4den, was eene bezending van aanzienlijke ingezetenen uit naam der burgerij naar Podgorze gegaan om over de overgave te onderhandelen, doch had de oostenrijksche bevelhebber geweigerd eene overeenkomst te sluiten, alvorens de pruissische troepen zouden aangerukt zijn.

Van den anderen kant meldt het pruissische regeringsblad, dat Krakau den 3den door *Russische* troepen zou bezet zijn en dat zij zonder tegenstand te ontmoeten in de stad waren getrokken; den 4den zouden er oostenrijksche troepen binnenrukken; den 5den zouden de pruissische troepen de grenzen overgaan, die waarschijnlijk den 6den te Krakau zouden aankomen.

De oostenrijksche *Beobachter* van den 1sten dezer vermeldt nog, dat nadat de generaal *Collin* Podgorze weder bezet had, nog twee benden opstandelingen uit Krakau over den Weichsel in Gallicie doorgedrongen zijn, doch door afgezondene troepen in vereeniging met het landvolk teruggeslagen zijn.

— Te Posen is den 3den dezer eene poging tot rustverstoring gedaan, waaromtrent het Pruissische regeringsblad het volgende berigt mededeelt:

»Den 3den dezer des avonds ontvingen de militaire en burgerlijke overheden te Posen het berigt, dat in dien nacht eene poging zou gedaan worden, om de als deelnemers aan de revolutionnaire zamenzwering gevangen genomen personen te bevrijden, en inderdaad vertoonden zich bij het vallen van den avond verdachte zamenscholingen in en buiten de stad. Overal waren de noodige maatregelen van voorzorg genomen, wachtposten uitgezet en patrouilles naar alle kanten afgezonden. Tweemaal werd op deze geschoten, eenmaal uit een voorbij snellend rijtuig, zonder dat iemand van de soldaten gekwetst werd; maar dezen beantwoordden het vuur met eenige schoten, waardoor twee der oproerlingen gedood en twee andere gekwetst en gevangen genomen werden. Bovendien zijn een veertigtal verdachte personen, die ten deele gewapend waren, in hechtenis genomen en verscheiden met wapens en krijgsbehoeften beladen wagens aangehouden. Bij het aanbreken van den dag was alles rustig en van de benden opstandelingen niets meer te zien."

Tot aanvulling van dit verslag strekt de volgende, den 4den dezer te Posen verschenen bekendmaking, die door den bevelvoerenden generaal en door den politie-president onderteekend is, en waarin de zaak als van eenigzins ernstiger aard wordt voorgesteld:

»Een aantal oproerlingen heeft het gewaagd in den afgeloopen nacht onze stad te naderen en met ondersteuning van booswichten en verleide jongelieden, het leven en het eigendom der bewoners

van Posen te bedreigen, te welken einde zij, met geladen geweren en pistolen, met sabels, pieken en dolken gewapend, van den kant van Kurnik in de voorsteden getrokken en begonnen zijn met op eene patrouille te schieten.

» Zulk eene misdadige onderneming moest met nadruk gestuit worden. Twee der opstandelingen hebben het leven verloren; een derde zal waarschijnlijk niet te redden zijn. De gekwetste hoofdaanvoerder en 45 personen, gedeeltelijk met de wapenen in de hand gevangen genomen, zien hunne straf te gemoet. Vier wagens, waarop zich pieken, geweren en patronen bevonden, zijn door de voerlieden in den steek gelaten.

» De rust en orde zijn weder geheel hersteld; dit wordt bekend gemaakt met de waarschuwing, dat de schildwachten en patrouilles hunne geweren scherp geladen hebben; terwijl men verwacht, dat bij verdere stoornis der rust gedurende den nacht, de ingezetenen op de eerste aanmaning terstond licht aan de vensters zullen plaatsen."

— De *Allgemeine Preussische Zeitung* verklaart thans het reeds voor eenige dagen door verscheiden dagbladen gegeven berigt van het inhechtenis nemen van den wijbisschop van Posen en Gnesen, voor ongegrond.

— De *Augsburger Zeitung* deelt thans het volgend overzigt mede van de gebeurtenissen te Krakau, tot op den aftogt der oostenrijksche troepen, den 23sten Februarij.

» Op het verzoek van den senaat van Krakau, rukte den 17den eene oostenrijksche afdeeling, sterk 1280 man, waaronder 200 ruiters en eene halve batterij te Krakau binnen, om in vereeniging met de stedelijke militie, die 500 man sterk was, de rust te bewaren.

» Reeds den volgenden dag, den 18den, ontwaarde men in Krakau eene algemeene gisting, maar nog altijd hadden er geene feitelijkheden plaats. Den 19den trokken velen der misnoegden en revolutionnairen, waaronder een aantal uitgewekene Polen, naar de stad. De Oostenrijksche troepen, welke gedurende dezen geheelen tijd — 3 dagen en 3 nachten — onder de wapenen bleven zonder kwartieren te betrekken, hielden de hoofdpleinen bezet. Den 20sten werd uit schier al de vensters der omliggende huizen op de troepen geschoten, en toen de generaal *von Collin* bevel gaf om de bovenverdiepingen der huizen te ontruimen, verschenen de opstandelingen op de daken der huizen. Daar inmiddels de avond aanbrak, werd bevel gegeven om aan alle vensters licht te plaatsen, opdat de muitelingen niet onder de bescherming der duisternis op de troepen zouden kunnen vuren.

» Dien eigen avond kwamen vele der aanzienlijkste ingezetenen van Krakau in het huis van den graaf *Joseph Wadziski* bijeen, om eene deputatie aan den president van den senaat te zenden. Een schot, hetwelk op een onverlicht gebleven venster van dat gebouw viel, was het sein tot het openen van een geweervuur, hetwelk van de zijde der troepen tegen al de vensters, en aan den kant der opstandelingen tegen de soldaten met levendigheid onderhouden werd, en waarbij vrouwen en meisjes de muiters ondersteunden en de geweren voor hen laadden. Van de militie had gedurende dien nacht elk man 80 scherpe patronen verschoten. De Oostenrijksche troepen hadden de hoofdwacht bezet om ze voor eene mogelijke overrompeling te beveiligen, de huizen waarin de opstandelingen zich hadden genesteld, een voor een stormenderhand ingenomen, en al wat wederstand bood over de kling gejaagd. Het verlies der opstandelingen is niet met juistheid bekend; aan de zijde der Oostenrijksche troepen werden 13 man en een kavallerie-officier gedood, en een officier der infanterie zwaar gekwetst. De militie telde slechts 7 gekwetsten.

» Inmiddels werd de strijd tegen de opstandelingen in de straten voortgezet, en hunne twee hoofddepôts in het logement van *Vogt* en de pastorij der kerk van O. L. V. stormenderhand ingenomen. De herbergier *Vogt* verdedigde zich met de uiterste woede, en eerst nadat in zijn huis langen tijd gevochten was en de meesten dergenen die zich daarin bevonden, afgemaakt waren, werd hij, met wonden overdekt, gevangen genomen en naar de hoofdwacht gebragt. Zijne dochter, een nog jong meisje, doorschoot zich-zelve toen zij zag dat haar vader weggevoerd werd. In het vermeesterde logement en in de evengemelde pastorij vond men eene groote hoeveelheid wapenen van alle soort.

» Zeven geestelijken waren reeds daags te voren in hechtenis genomen, als beschuldigd van het volk tot oproer aan te zetten; gelijk het trouwens in het algemeen blijkt, dat een groot gedeelte der Poolsche geestelijkheid zich ten taak had gesteld om de boeren door allerlei beloften van de afschaffing van tienden en belastingen op te ruijen. De regering, die dit wist en onderrigt was dat den 20sten eene omwenteling uitbarsten en de sedert geruimen tijd in Krakau wonende voormalige dictator, generaal *Chlopicki*, door de muiters gedwongen worden zou om zich aan het hoofd der beweging te stellen, had commissarissen naar buiten de stad gezonden, om ten platten lande de verdachte geestelijken en edellieden in hechtenis te nemen. Maar de commissarissen *Popieleczki* en *Luszczynski* werden door de muitelingen opgehangen, de commissaris *Weinbergen* werd ten gevolge van een misverstand, door een Oostenrijksch soldaat doodgeschoten, terwijl de commissaris *Szallaba* naar de opstandelingen overliep. Te Jaworzno werd de cipier der gevangenis opgehangen, omdat hij zich tegen de vrijlating der gevangenen verzetten wilde.

» Doch keeren wij tot het gebeurde in de stad terug. Na een hardnekkig gevecht bij de Florianpoort, waarbij vele slagtoffers vielen, werden de opstandelingen overweldigd, en werd zulks gevolgd door talrijke huisonderzoekingen, die het maken van vele arrestanten en het in beslag nemen van voorraad van allerlei aard ten gevolge hadden.

» Den 21sten ging zonder nieuwe stoornis voorbij; maar op Zondag den 22sten verspreidde zich de schrikmare, dat tallooze benden van opstandelingen van het platte land tegen de stad in aantogt waren. Hunne komst werd tegen omstreeks drie ure in den namiddag aangekondigd, maar het was avond eer zij verschenen. Van het kasteel af zag men ettelijke duizenden (meest landvolk) uit onderscheiden rigtingen, bij benden van honderden, met snaphanen, zeissens en pieken gewapend, in witte hemden gekleed, en de roode Poolsche muts op het hoofd, stadwaarts komen aantrekken. Hunne aanvoerders waren de land-edellieden *Patelsky*, *Darowski*, *Bystrzanowski* en de Pruis-Poolsche edelman *Wenzyk*, die, te paard gezeten en met de Poolsche roode en witte vanen in de hand, de opgewonden boeren tegen het kasteel deden aanrukken, en terwijl de Oostenrijksche troepen op de pleinen en in de straten kampeerden, werd het onbewaakt gebleven kasteel overrompeld, vermeesterd en tot teeken daarvan vreugdelichten aan de vensters ontstoken. In dezen stand van zaken en het aantal opstandelingen steeds overhand toenemende, vond de kommanderende Oostenrijksche generaal *von Collin* het geraden de stad met de troepen en de Krakausche militie te ontruimen, en te Podgorze, aan geene zijde van den Weichsel, post te vatten. Dadelijk na den aftogt der troepen aan welke zich vele burgerfamilien, die het gevaar wenschten te ontvlieden, aangesloten hadden, werd er overgegaan tot het afbreken en verder afbranden van de schipbrug. Van den Oostenrijkschen kant werd bovendien een gestadig schrootvuur onderhouden, om den opstandelingen den mogelijken overtogt over den Weichsel te beletten. Den generaal *Chlopicki*, den president van den senaat *von Schindler*, en ook den residenten der drie beschermende mogendheden was het gelukt, mede de stad uit te geraken en naar Podgorze over te komen.

» Thans organiseert zich in Krakau een raad van administratie, onder medewerking van den voormaligen logementhouder en tegenwoordigen tooneel-directeur *Menciszwerski* en van den beambte bij de rekenkamer *Gidlingky*; vroeger officier in Poolsche dienst, heeft hij thans het bevel over de hoofdwacht op zich genomen. Intusschen biedt de stad een tooneel van schrik en van ellende. Overal in de straten liggen hoopen van lijken en doode paarden, en alom ziet men de sporen der plaats gehad hebbende verwoesting. Onder de lijken der gesneuvelden is er een in jagers-uniform, gewapend met een zeissen van mahonihout en voor ettelijke duizend guldens aan waarde bij zich hebbende. Bij een 65jarigen edelman, die zich-zelven om het leven heeft gebragt, heeft men, benevens eene nieuwe karabijn, zijn testament gevonden en eene verklaring, dat de opstandelingen hem het bezorgen van geschut hadden opgedragen en dat hij, om zich van dien onuitvoerbaren last te ontslaan, zich den dood had gegeven. Alle weerbare manschap is opgeroepen, om zich, op straffe des doods, onder de gelederen der opstandelingen te doen inschrijven. De koninklijke Pruissische post is door zekeren *Patelski* herhaaldelijk aangehouden en geplunderd geworden; *Patelski* heeft zich daarbij van ettelijke duizenden meester gemaakt; hij beweert door de provisionele regering tot dit feit gemagtigd te zijn geweest. De Pruissische, Russische en Oostenrijksche grenzen zijn geheel afgesloten. Hoe deze brief zijne bestemming zal bereiken, is mij nog onbekend, want sedert de laatste drie dagen zijn de straten zoo naauw met troepen bezet, dat niemand zonder uitdrukkelijk verlof van den bevelhebber, van het eene huis naar het ander kan gaan, en dat men op het eerste aanroepen dadelijk moet blijven staan, wil men niet doodgeschoten worden."

BELGIE.

BRUSSEL, den 10den Maart.

De ministeriële crisis is nog hangende. De kamer der vertegenwoordigers heeft heden niet kunnen vergaderen uit hoofde

van het ongenoegzaam getal opgekomen leden. Het dagblad *l'Emancipation* verzekert, dat de heer *van de Weyer* Zondag ll. de hoop opgegeven heeft om een nieuw ministerie zamen te stellen en dien eigen dag den koning er van onderrigt had. Voorts had gezegde staatsman onbepaalde volmagt gehad voor de hem opgedragen taak, ook ten aanzien van de keuze der personen buiten de leden van het kabinet. — Het ministerieel programma vervat in de redevoeringen des heeren *van de Weyer*, van 17 en 19 November ll., zou intusschen nog steeds ten grondslag der nieuwe combinatie gelegd worden.

— De sterrekundige *Forster*, die, door zijne gedane waarnemingen, aan twee dagbladen van Brugge medegedeeld, niet weinig vermaardheid aan dezelve heeft verschaft, meldt dat hij den 1 Maart, door middel van den teleskoop, op de zon meer vlekken dan naar gewoonte heeft waargenomen; hij heeft tot 26 zonvlekken van verschillende gedaanten en grootte geteld. Men vraagt of die vlekken niet eenigen invloed op het buitengewoon zacht weder, dat wij nu genieten, zouden uitoefenen. Wij zijn nog indachtig, dat diezelfde heer *Forster* het voorleden jaar ook vlekken op de zon waargenomen hebbende, vele onweders heeft voorspeld.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 11den Maart.

Z. M. de Koning is maandag voormiddag van Hoogstdeszelfs reize naar Tilburg, in deze residentie teruggekeerd.

Z. M. was omstreeks 4 ure, met het stoomjagt *de Leeuw*, van den Moerdijk aan 's Rijks werf te Rotterdam aangekomen. Nadat Z. M., onder militaire honneurs van een detachement mariniers, de oorlogsschoener *Aruba* in oogenschouw had genomen en de te Rotterdam aanwezig zijnde zeeofficieren, door den heer directeur der marine *Ver Huell* Hoogstdenzelven waren voorgesteld, is Z. M. ten 8 ure naar de residentie voortgereisd.

— Zijne Majesteit heeft, bij besluit van den 2den dezer, n°. 52, goedgevonden, het pensioen te verleenen aan de ritmeesters *J. W. Klamberg* en *J. J. J. E. Battaerd*, respectivelijk van het 1ste en 3de regiment dragonders, onder toekenning voor beiden van den rang van majoor, zonder bezwaar van 's Rijks schatkist, en met vergunning aan den eerstgemelde om de activiteits-uniform van het korps te blijven dragen.

— De Minister van Finantien heeft ter kennis van de daarbij belanghebbenden gebragt, dat van de *twintig millioen ponden Steenkolen*, welke krachtens het bepaalde bij art. 2 van 's Konings besluit van 5 Januarij jl. (*Staatsblad* n°. 1) tot den 21sten Julij aanstaande langs de Maas, over het kantoor Eijsden met vrijdom van inkomende regten uit Belgie kunnen worden ingevoerd, bereids op den laatsten Februarij jl. eene hoeveelheid van *twaalf millioen honderd een en zestig duizend drie honderd en dertig ponden* (12,161,330 pond.) zijn ingevoerd geworden.

— De Afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben, vóór de schorsing van de werkzaamheden der Kamer, onderzocht, de voorstellen betrekkelijk het eerste boek van het wetboek van strafregt en nopens de herziening van het reglement van orde. De voorloopige verslagen der Centrale Afdeeling worden nopens beide ontwerpen spoedig te gemoet gezien.

— Ter beoordeeling of de verdiensten en uitschotten van de deurwaarders der directe belastingen, zoowel in burgerlijke als in strafzaken, werkelijk zijn berekend overeenkomstig de op het stuk bestaande verordeningen, is het den minister van finantien noodzakelijk toegeschenen, om, bij uitbreiding van het voorschrift, vervat in art. 43 der bijzondere instructie, van den 18 Augustus 1845, n°. 61, vast te stellen, dat de bedoelde deurwaarders die kosten niet alleen aan den voet hunner exploiten *specifiek* zullen moeten vermelden, maar dat zij zulks ook zullen behooren te doen in de door hen in te dienen declaratien, onder aanwijzing bij *elk* der door hen verrigte werkzaamheden van de bepaling, waarop de daarvoor in rekening gebragte belooning gegrond is.

— Uit 's Bosch schrijft men van den 9den dezer:

»Naar men verneemt heeft de heer *de Geus*, hoofd-ingenieur van den waterstaat in deze provincie, van de noodzakelijkheid doordrongen, onmiddellijk opnemingen in de wederom toegespoelde geul aan de monding van de rivier de Dieze bij Crevecoeur doen bewerkstelligen, en ten einde het werk tot wederuitdieping te bespoedigen, onmiddellijk maatregelen genomen en ter goedkeuring aan het hoog bestuur opgezonden. De handel en de scheepvaart, die zooveel belang in de geregelde communicatie met Belgie en geheel Limburg heeft, kan niet anders dan hem erkentelijk daarvoor wezen.

»Intusschen hoort men, dat, indien het uitwateringskanaal van Geertruidenberg naar Grave tot stand kwam, die zwarigheid geheel zou vervallen, daar er alsdan ook van dat kanaal voor de scheepvaart op Noord- en Zuid-Holland zou kunnen worden gebruik gemaakt, en mitsdien de gemeenschap met die provincie niet zou kunnen afgebroken worden dan met de vorst, in welk geval, zoo als de vroegere bedoeling was, voor het vervoer van passagiers en goederen, altijd zou kunnen worden gebruik gemaakt van den landweg over Heusden en Sleeswijk op Gorinchem."

— In onderscheiden dagbladen is vermeld geworden, dat bij de Regering aanzoek was gedaan tot het verkrijgen van concessie tot aanleggen en exploitatie van een ijzeren spoorweg in de provincie Vriesland, in verband tot die welke in Drenthe en Groningen zullen worden aangelegd. Wij kunnen nu verzekeren dat de instructie dier aanvraag, die inzonderheid door den Staatsraad Gouverneur van Vriesland is ondersteund geworden, thans is afgeloopen, en men weldra mede eene concessie voor die onderneming mag te gemoet zien.

Men verneemt dat tot ingenieur werktuigkundige bij den Hollandschen ijzeren spoorweg benoemd is de heer *A. M. C. de Vries Robbé*.

— Men verneemt, dat Z. M. dezer dagen magtiging verleend heeft, dat in den loop van dit jaar te Delft eene tentoonstelling van voorwerpen van nijverheid zal worden gehouden.

— Uit 's Hage schrijft men van den 9den:

» Men verzekert dat er van wege het hoofdbestuur van de jagt een naauwkeurig toezigt was bevolen en heeft plaats gehad nopens het roofdier, hetwelk men vermoedde dat zich op de Hollandsche kusten of in de duinen zou ophouden. Dat onderzoek heeft tot de overtuiging geleid, dat er geen spoor van dat gevreesde dier in den omtrek van Wassenaar, de beide Katwijken, of elders, is te ontdekken. Gaat men daarbij nu na, dat reeds veertien dagen verloopen zijn, dat jagt op het dier gemaakt is, en niemand met zekerheid heeft kunnen verklaren het te hebben gezien, dan ontstaat bij velen de vraag, of er wel een roofdier is of geweest is, en of het niet veeleer waren een of meer groote en woeste honden, die door verschillende jagers, sedert dien tijd, zijn ter neder geveld. Die twijfel aan het werkelijk bestaan van het zoogenaamd roofdier wordt nog daardoor vermeerderd, vermits men in de laatste twee weken van geen enkel vermist schaap, of ander vee, iets meer vernomen heeft, wanneer men daarvan uitzondert een enkel geval van diefstal. Tot dusverre bestaat er alzoo geene de minste reden om zich over eenig roofdier in deze streken te verontrusten.

» Als eene bijzonderheid mag men melden, dat eenige ingezetenen alhier reeds versche grasboter hebben bekomen. Doch tevens moet men ter waarschuwing hier bijvoegen, dat gisteren avond eene vrouw, als boerin gekleed, aan zeker huis de boodschap is komen brengen, dat de boterboer van Wassenaar, op morgen met de grasboter zou komen; de dienstmeid, die haar de deur geopend had, geen kwaad vermoedende, bragt de boodschap aan mevrouw over, en toen zij terugkwam, was de zoogenaamde boerin verdwenen, na eene in den gang staande parapluie mede genomen te hebben."

— Als een bewijs van den zachten winter wordt nog uit Utrecht gemeld, dat te Arkel en te Rosmalen groote boonen in vollen bloei staan die op den kouden grond zijn geteeld.

— Zondag is te Dordrecht, bij het uitgaan der Augustijnenkerk, een elfjarig meisje onder een rijtuig geraakt, terwijl het den draai nam uit de Nieuwstraat op de Voorstraat; de straat is daar naauw, en het kind had door angst gedreven om het rijtuig te vermijden, de wijk genomen op eene steenen beer, welke aldaar aan den hoek geplaatst is. Ongelukkig gleed hetzelve daarvan af en schoot zoodoende onder de wielen, die toen over de beide dijbeenen reden. Het kind bevond zich in zorgelijken toestand.

— Zekere *D. L. Brouwers*, arbeider te Opende, gemeente Grootegast, prov. Groningen, had, nadat de Kale Weg, op hoog bevel, was doorgestoken, waardoor zijne vruchten geheel onder water geraakt waren, de zoogenaamde Surhuisterdijk doorgegraven, ten einde zijne vruchten niet geheel door overstrooming zouden verloren gaan. Die dijk strekt tot afkeering van het water uit de provincie Groningen naar de provincie Vriesland. Die persoon is, ter zake van die doorgraving, bij arrest van het Hof in Groningen, van 2. Dec. 1845, veroordeeld tot tepronkstelling op een schavot en tuchthuisstraf van vijf jaren. Thans verneemt men, dat het Z. M. behaagd heeft, bij besluit van 19. Feb. jl., die straffen te veranderen in eene correctionele gevangenisstraf van twee jaren; terwijl voorts bepaald is, dat de bevolene aanplakking van het uitgesproken arrest geen plaats hebben zal.

— De *Leidsche Courant* behelsde dezer dagen het volgende:

»Onlangs hebben wij de aandacht gevestigd op de aangekondigde hollandsche vertaling van den Kosmos, ontwerp eener natuurkundige wereldbeschrijving, van *Alexander von Humboldt*, waarvan

wij toen het goede en wenschelijke hebben betoogd, en deze onderneming bijzonder aanbevolen, daar dit werk voor den gewonen lezer in de hoogduitsche, of in welke vreemde taal ook, van wege de verscheidenheid der onderwerpen, en de velerlei daaraan verbonden ongewone bewoordingen en kunsttermen, soms moeijelijk te verstaan is; hoeveel te meer moeten wij dit thans nog doen, daar wij het belangrijk nieuws kunnen melden; dat deze hollandsche uitgave de bijzondere belangstelling des schrijvers heeft verworven, zoodat deze, volgens zijne schriftelijke toezegging, op eene allezins vereerende wijze den heer *Beyma*, ter hand gesteld, alle ophelderingen wil en zal geven, omtrent hetgene zich soms duister mogt voordoen, alsmede opgave van al wat onder en na het afdrukken der oorspronkelijke uitgave, ter verbetering of toelichting, bij hem mogt zijn opgekomen. Het is te meer zijn eigen wensch, de hollandsche vertaling onder zijne leiding te doen bewerken, om die daardoor in de meest mogelijke volmaaktheid te doen verschijnen, waardoor deze uitgave, boven alle andere, eene groote waarde zal bezitten.

»Zoo men verneemt, heeft dit het drukken dezer uitgave eenigzins vertraagd, daar deze reeds van het eerste blad af, het door *von Humboldt* opgegevene zal bevatten. Wij twijfelen dus niet, of men zal zich om deze reden wel getroosten iets langer te wachten, terwijl men thans de hoop op eenen spoedigen en geregelden voortgang mag koesteren. Het zou goed zijn zoo de uitgever nog eenigen tijd de inteekening op dit belangrijk werk openstelde, verzekerd zijnde van den nu nog meer algemeenen bijval, welke deze uitgave, door de meerdere voortreffelijkheid, zal genieten."

— Naar men verneemt, zal de dichter *L. van den Broek*, eerlang de vaderlandsche letterkunde verrijken met een dichterlijk tafereel, ten onderwerp hebbende het vergaan van de Nederlandsche brik *de Nijverheid*, gevoerd geweest door kapit. *Bouman* (welke in den jare 1837 in volle zee door den bliksem getroffen werd en verbrandde), en de redding der manschap in de sloepen op de kust van Mosambique, benevens derzelver gevaarvollen en avontuurlijke togt en ontmoetingen, bij wilde volken, alvorens zij weder onder Europeërs aanlanden. De dichter, in staat gesteld, om uit de oorspronkelijke bescheiden de bijzonderheden van het voorgevallene te ontleenen, is thans bezig met de voltooijing van dit tafereel, hetgeen reeds met eene ruime inteekening door Z. M. den Koning en de verdere leden der Koninklijke familie is vereerd geworden, en dat met plaatwerk versierd, ook door typographische uitvoering, zich fraai zal voordoen en gewis den beminnaren der Vaderlandsche letteren geen onwelkom geschenk wezen zal.

Polen had, ten tijde van zijnen grootsten bloei, Litthauen medegerekend, eene uitgestrektheid van meer dan 13000 vierkante mijlen en 15 mill. inwoners. Reeds in de 17de eeuw hadden er afstanden van gebied aan Zweden en Rusland plaats. Maar in 1772 verloor het door de eerste verdeeling, 4000 v. m., als: aan Oostenrijk 1280, aan Pruissen 631 en aan Rusland 1975. Bij de tweede deeling van 1793 verkreeg Pruissen 1060, Rusland 4553 v. m. Eindelijk had in 1795 de derde en laatste verdeeling plaats, waarbij Rusland 2030, Pruissen 997 en Oostenrijk 834 vierkante mijlen grooter werden. Zoo had Rusland 8500 v. m. met 4,600,000 inw., Oostenrijk 2100 met 5 mill. en Pruissen 2700 met 2,550,000 inw., verkregen. *Napoleon* vormde, bij den vrede van Tilsit in 1807, uit het grootste gedeelte van Pruissisch Polen het Groothertogdom Warschau, dat in 1809 door bijvoeging van een gedeelte van Oostenrijksch Polen vergroot werd. Toen ontwaakte de wensch der natie naar de herstelling van het oude Poolsche rijk onder eenen eigenen Koning, en *Napoleon* beloofde dit vóór zijnen Russischen veldtogt. Na zijnen val rigtte het Congres te Weenen een koningrijk Polen onder den Keizer van Rusland op, terwijl Oostenrijk en Pruissen het overige behielden en de stad Krakau met haar gebied zich naar eigene wetten regeren zoude, onder bescherming der drie Mogendheden. Dit gebied is 21 v. m. groot met 125000 inwoners, waarvan 35000 in de stad, die in vroeger tijd de hoofdstad van Polen was, tot dat Koning *Sigismund* in het begin der zeventiende eeuw de residentie naar Warschau verlegde.

G R A A N M A R K T.

AMSTERDAM, 9 Maart.

Heden niets omgegaan.

KOOLZAAD prijshoudend, Deensch 65 P. vl., Fransch 61 P. vl., April 65 P. vl. Sept. en Oct. 58 P. vl.

RAAPOLIE willig, vooral dadelijk en op het Voorj. *f* $37^{1}/_{2}$; Vlieg. *f* $36^{1}/_{4}$, $^{3}/_{4}$, Mei *f* $35^{3}/_{4}$, 36, $35^{3}/_{4}$; Sept. $33^{3}/_{4}$, 34; Oct. *f* $33^{3}/_{4}$, 34; Nov. *f* 34, $^{1}/_{4}$; Dec. *f* 34, $^{1}/_{4}$.

LIJNOLIE *f* $28^{3}/_{4}$; Vlieg. *f* $27^{3}/_{4}$; April *f* $27^{3}/_{4}$ à *f* 28; Mei *f* 28; Sept. *f* 29.

HENNEPOLIE *f* $30^{3}/_{4}$; Vlieg. *f* $29^{3}/_{4}$.

RAAPKOEKEN *f* 76 à *f* 80. — LIJNKOEKEN *f* 10 à *f* $11^{1}/_{2}$.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 10. MAART 1846.

Het Nederl. Mudde Tarwe	van *f* 9,10	tot *f* 10,90.
Het dito dito Rogge	» » 7,60	» » 8,10.
Het dito dito Boekweit	» » 0,00	» » 7,90.
Een grof Tarwe-brood, van een pond Nederl.		» 0,17.
Een lucht Tarwe-brood, van zeven oncen vijf lood Nederl.		» 0,17.
Een Fransch- of Witte-brood, van een pond Nederl.		» $0,26^{1}/_{2}$
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.		» 0,37.
Een Nederl. pond Tarwe-meel		» 0,34.
Een » dito pond grof Tarwe-meel		» 0,17.
Een dito pond Boter		» 0,84.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)		» 5,50.
Het 1000 Eiken Telhout		» 2,90.
Het 1000 Doof Hout		» 2,10.
De kar Spaanders		» 3,10.
De » Struiken		» 3,05.
De 100 Mutsaard		» 3,85.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (10 *Maart*) was de fondsnotering: Ned. $2^{1}/_{2}$ pCt. $59^{15}/_{16}$; 3 pCt. $72^{3}/_{4}$; dito op resc. $72^{7}/_{8}$; 4 pCt. $94^{3}/_{4}$; Handelm. $162^{7}/_{8}$; Aand. Rijn-Spoorweg 114; Belgie $2^{1}/_{2}$ pCt. 54; Spanje Ardoins 21; dito Onbep. Stukken 20; 3 pCt. 38; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. $31^{3}/_{16}$; Ardoin Coupon $21^{3}/_{8}$; Passive $5^{7}/_{8}$; Portug. 3 pCt. te Londen $59^{3}/_{4}$; 4 pCt. $58^{3}/_{4}$; Rusland 5 pCt. 105; dito 1828—29 104; 4 pCt. bij *Hope* $90^{1}/_{4}$; Id. bij *Stiegl.* $88^{7}/_{8}$; Certif. van Assign. 6 pCt. 71; Polen Aand. 143.

Advertentiën.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers